

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΕΝ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ

ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

Εκδιδόμενον τῇ ἐπιμελείᾳ ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ. κ. Σ. Βουτυρά, Γ. Ν. Χατζιδάκι, Κ. Ν. Ζησίου καὶ Ι. Μ. Δαμβέργη, διευθύνοντος.

ΕΚΤΥΠΟΥΤΑΙ
ΕΙΣ 20,000
ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ
ΚΑΙ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ
ΔΩΡΕΑΝ

Η ΠΡΕΠΟΥΣΑ ΑΝΑΤΡΟΦΗ

Ἐξέπληξαν ἡμᾶς συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ἐρμηνείᾳ ἣν ἐγράψαμεν τοῦ διὰ τῶν λέξεων «Ἑλληνοπρεπὴς ἀνατροφή» συχνότατα ἐκδηλουμένου γενικοῦ πόθου. Καὶ μολονότι δὲν ὑπεθέτομεν ποτὲ ὅτι ἄλλη θ' ἀπεδίδετο αὐταῖς ἐννοία, ἀσμένως ἐκλαμβάνομεν τὴν ἐνθάρρυνσιν ὡς ἀφορμὴν νέας τοῦ ζητήματος ἐρεύνης.

Ὁ σύγχρονος πολιτισμός, τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς ἐπιμιξία καὶ ἀμιλλα ἐπέβαλλον ἡμῖν τρόπους τοῦ ζῆν καὶ ἐνδύεσθαι καὶ φέρεσθαι διαφόρους, ἡλλοίωσε δὲ μεγάλως τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ ἡμῶν βίου καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὰ συστήματα τῆς παιδεύσεως εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν ἀνατροφῆς. Οὐδ' ἐθεωρεῖτο ποτὲ βεβαίως παρ' ἡμῖν, ὡς ἰδεώδες ἀνατροφῆς τῶν νέων, οὐδ' εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ τὸ ἐνεστώδες, τὸ νὰ ἐξάγῃ τις δημοσίᾳ τὰ ὑποδήματα καὶ νὰ θωπεύῃ ἐρασμίως τοὺς πόδας, διότι ἔτραπτε τοῦτο τυχὸν τουρκομαθημένος τις πατήρ ἢ πάππος. Οὐδὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς θελκτικὴ ἡ ὁσμὴ τοῦ σκορόδου καὶ μὲ τὰς τρυφερωτέρας τῶν ἀναμνήσεων ἂν συνδεθῇ. Ἐχει ἄλλα νὰ ἐπιδείξῃ ὁ ἔθνικος ἡμῶν βίος θεμέλια, καὶ ταῦτα ἰδίᾳ πρέπει νὰ φρουρηθῶσι καὶ παραμείνωσιν ἀσάλευτα.

Εἰς τί ὀρείλομεν τὴν ἐν ταῖς μεγάλας ἐθνικαῖς δοκιμασίαις ἐγκαρτέρησιν, τὴν διὰ μέσου μυρίων κινδύνων σωτηρίαν, τὴν μετὰ τόσον μακρὰν δουλείαν ἀνάστασιν; Εἰς τοῦτο ἢ ἐκείνο τὸ ἐνδυμα, εἰς ταῦτα ἢ ἐκεῖνα τὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα, ἢ εἰς τὰ εὐγενῆ αἰσθητά καὶ φρονήματα, ἅτινα ὑπέθαλπε καὶ ἔτρεφε καὶ ἀνέπτυσε παρ' ἡμῖν ἡ ἑλληνοπρεπὴς ἀνατροφή; Ἡ ἐμμονὴ εἰς τὴν πίστιν, ἡ λατρεία τῆς γλώσσης, ἡ ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἐθελουσία, ἡ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς πατρίδος ἀφοσίωσις, ἡ εἰς τὴν ἀνάστασιν αὐτῆς μεγαλουργὸς πεποιθήσις, ταῦτα δὲν ἦσαν τὰ διασώσαντα ἡμᾶς διὰ τῶν αἰώνων καὶ δωρήσαντα ἡμῖν τὴν διὰ τῆς εὐοίωνου ἐλευθερώσεως τοῦ τμήματος τούτου τῆς πατρίδος ἐκλάμπουσιν αὐγὴν τῆς πενελληνίου ἀπολυτρώσεως;

Ποῦ ἄλλου λοιπὸν ἡδύνατο νὰ στηριχθῇ, ἂν ὅχι ἐπὶ τοιοῦτων δεδοκιμασμένων καὶ ἀκραδάντων θεμελίων, ἢ ἐλπίς τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν μέλλοντος;

Καὶ ποία ἄλλη, ἂν ὅχι αὕτη, ἡδύνατο ποτὲ νὰ εἶναι ἡ πρὸς συντέλειαν τοῦ ἔργου τῶν πατέρων ἀπαιτουμένη ἑλληνοπρεπὴς τῶν τέκνων ἀνατροφή;

Εἰς ἄλλους ἐδόθη τὸ νὰ διατηρήσωσιν ἄξιον τοῦ παρελθόντος τὸ ἐνεστώδες τῆς ἡμετέρας πατρίδος. Ἡμεῖς, μετὰ τῶν ποθούντων ὑπέρτερον τοῦ ἐνεστώτος τὸ μέλλον, τὴν τοιαύτην ἀνατροφήν θεωροῦμεν ὡς τὸ κυριώτατον αὐτοῦ θεμέλιον.

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ Σαμαρείτιδος

(Ἰωαν. Κεφ 4, 5, 44)

Κείμενον

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν τῆς ¹ Σαμαρείας λεγομένην Σιχάρ, ² πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ ³ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὸς ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ⁴ ἐπὶ τῇ πηγῇ, ὅρα ἦν ὥσει ἔκτῃ. ⁵ Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς. Δός μοι πιεῖν· οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεπλήνυθαισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφᾶς ἀγοράσωσι· λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις. Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὗσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ. Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, ⁶ καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν. ⁷ Καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. ⁸ Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε οὔτε ἀντλήμα ⁹ ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ. Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζῶν αἰώνιον. ¹⁰ Λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνή, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς ὑπάγε, ¹¹ φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἔλθε ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν. Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω, πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἐστὶ σου ἄνθρωπος· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε θεωρῶ ὅτι προφῆτης εἶ σὺ, ¹² οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει προσκύνουσιν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱερουσαλὺμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς. Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὅρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱερουσαλὺμοις προσκυνήσετε τῷ πατρὶ· ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε. ¹³ ἡμεῖς προσκυνούμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστὶν· ἀλλ' ἔρχεται ὅρα καὶ νῦν ἐστὶν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνῶνται προσκυνήσωσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατήρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσκυνούντας αὐτόν. Πνεῦμα δὲ Θεός, ¹⁴ καὶ τοὺς προσκυνούντας αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή. Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὃ λεγόμενος Χριστός, ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι ὁ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ

γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μὲντοι εἶπε, τί ζητεῖς; Τὴ λαλεῖς μετ' αὐτῆς;—Ἀδῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἢ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις. Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἰπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; Ἐξήλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες. Ραββί, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. Ἐγὼ βρώσιν ἔχω φαγεῖν, ἢν ὑμεῖς οὐκ οἰδατε. Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους. Μήτις ἦνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Ἐμὸν βρώμᾳ ἐστὶν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον· οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐτι τετράμηνόν ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἐρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς θερισμὸν· καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρει καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων· ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλυθότες. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυροῦσης. Ὅτι εἰπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτόν οἱ Σαμαρεῖται, ἡρώτων αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῖς, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας, καὶ πολλὰ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον. Ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ Χριστός.

Σημειώσεις.

1) Σ α μ α ρ ε ῖ α = μεταξὺ Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας. 2) Σ ι χ ἄ ρ = προσηγορία τῆς Σαμαρείας μετὰ δὲ Χριστὸν Νεάπολις, μεταξὺ τῶν ὁρέων Ἐβὺς καὶ Γαριζίν. 3) Π η γ ἡ = φρέαρ. 4) Ἐ κ α θ ἔ ζ ε τ ο ο ὕ τ ω ε = ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. 5) Ἐ κ τ η = καθ' ἡμᾶς μεσημβρία. 6) Ἐ ν ἰ γ ν ω σ κ ε ς τὴν δωρεάν τὴν ὅποιαν δωρεῖται σήμερον ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους διδάσκων αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν. 7) Σ οὶ θ ἄ ἐ λ ἡ τ ε ῖ ς ἀπ' αὐτὸν ν ἄ σ οὶ δ ὠ σ ῃ ν ἄ π ῆ ς. 8) Καὶ θ ἄ σ οὶ εἶδε ὕδωρ ἐνέχον ἐν αὐτῷ καὶ παρέχον εἰς τοὺς πίνοντας αὐτὸ τὴν ζωὴν. 9) Ἀ ν τ λ η μ α = σχοῖνον δι' οὗ καταβιβά-ζουσι δοχεῖον εἰς φρέαρ καὶ ἐξέρχεται ὕδωρ. 10) Ἀ λ ο μ ἔ ν ο υ ε ἰ ς ζ ω ῖ ν α ἰ ῶ ν ι ο ν = τὸ ὅποιον ἀναβλύζει καὶ παρῆκει εἰς τοὺς πίνοντας αὐτὸ ζωὴν αἰώνιον. 11) Ὁ Ἰ η σ οῦ ς εἰς τὴν παράκλησιν τῆς γυναικὸς ἵνα δώσῃ αὐτῇ τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο τὸ ζῶν, δὲν ἀποκρίνεται ἀμέσως, ἀλλὰ θέλει πρότερον νὰ φέρῃ αὐτὴν εἰς συναίσθησιν τῆς ἡθικῆς αὐτῆς καταστάσεως, εἰς ἣν μετὰ τέχνης εἰσάγει αὐτήν. 12) Ἡ γυνὴ βεβαία ὅτι ὁμιλεῖ πρὸς ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ θέλει νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς διακρινούσης Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας θερηκευτικῆς διαφορᾶς. 13) Ἡ λατρεία τῶν Σαμαρει-τῶν ἐστῆριζέτο ἐπὶ παραδόσεως ἣ δὲ τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ γραπτῷ νόμῳ προπαρασκευάζοντος τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος. 14) Τύποι διὰ-φοροὶ καθώριζον τὴν παλαιὰν λατρείαν. Ἀλλ' ὁ Χριστὸς θέλει παρὰ τῶν ἀληθινῶν προσκυνητῶν καὶ ὁπαδῶν τοῦ λατρείαν σύμφωνον πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα, καὶ ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν ὀφείλει νὰ προσφέρει εἰς αὐτόν, λατρείαν τοῦ πνεύματος ἀνψοφουμένην μέχρι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξαγνίζομένην ὑπ' αὐτοῦ.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΗΣΤΗΝΕΙΑΣΙΣ

Ἐν τῷ σημερινῷ Εὐαγγελίῳ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ νὰ φωτίσῃ τὴν Σαμαρείτιδα διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ἐξεγείρει ἐν αὐτῇ τὴν συνειδήσιν αὐτῆς. Ἡ συνειδήσις εἶναι τὸ ἐσωτερικὸν φῶς τῆς διανοίας ἡμῶν. Καὶ τὴν συνειδήσιν ἡμῶν ταύτην ὀφείλομεν ν' ἀκούωμεν πάντοτε,

ὡς αὐτὴ ὡς ὁδηγὸς καλὸς, διανοίγει εἰς ἡμᾶς τὰς ὁδοὺς τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ. Ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ καθήκοντος, ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη δια-τυπώνει εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν τὸν κανόνα τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ, συμφῶνως πρὸς τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ κανονίζωμεν τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις ἡμῶν. Καὶ χρησιμεύει ἀληθῶς κριτήριον τῶν πράξεων καὶ λόγων ἡμῶν τούτων. Καὶ ἐνὶ-πῶν τοῦ κριτηρίου τούτου ὀφείλει ὁ Χριστιανὸς νὰ ὑποβάλλῃ πάντα τὰ σφάλματα καὶ ἀμαρτήματα ὅσα διαπράττει. Ἐκεῖ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεται εἰς συναίσθησιν, καὶ εἶναι εὐτυχὴς ἀποδεχομένη τὴν ἀπόφασιν τῆς συνειδήσεως. Καὶ ὁ χριστιανὸς ὀφείλει καθ' ἑκάστην νὰ ἐρωτᾷ τὴν συνειδήσιν αὐτοῦ ἐπὶ πάσης ἐνεργείας αὐτοῦ. Ναί! κλεισὺ χριστιανέ, μετὰ τῆς συνειδήσεως ἐντὸς ἀπομονωτηρίου ἐνθα ἔχεις τὸν Θεὸν μόνον μάρτυρα καὶ ἐνθα οὐδὲν δύναται νὰ ταράξῃ τὴν περὶ σὲ ἡρεμίαν. Προτίμα τὴν σιγὴν τῆς νυκτός, καὶ τοῦ σκότους αὐτῆς τὰς ἐπιδράσεις, καὶ ἐρεῦνα τὰ βῆθη τῆς συνει-δήσεώς σου, καὶ δέχου τὰς τύψεις αὐτῆς, καὶ ἐφάρμοζε ἐπὶ τοῦ βίου σου τὰς ὁδηγίας αὐτῆς.

Ὅταν ἡ τύψις τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ἐξεγείρεται κατὰ μιᾶς πράξεως, προσπαθοῦμεν νὰ δικαιολογῶμεν τὴν πράξιν ἡμῶν ταύτην. Ἀλλ' ὅχι· ὀφείλομεν ὡς ὁ Δαυὶδ ν' ἀκούωμεν τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως ἡμῶν μετ' ὑπομονῆς καὶ τα-πεινώσεως, ὡς ἐκεῖνος ἤκουε τοὺς ἐλέγχους τοῦ προφήτου, καὶ ν' ἀνομολογῶμεν μετὰ πόνου ψυχῆς τὸ ἀμάρτημα ἡμῶν. Ἡ συνειδήσις κατηγορεῖ ἐνώπιον ἡμῶν, ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου ὁλόκληρον τὴν πράξιν ἡμῶν. Καὶ τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν πρόδον, καὶ τὴν ἐπανάληψιν, καὶ τὰς συνεπείας τῆς ἀμαρ-τίας ἡμῶν. Δὲν λέγει ἀπλῶς εἰς ἡμᾶς: Εἴθε ἀρκατωλοί. Ἀλλὰ λέγει εἰς ἡμᾶς ἀπὸ πότῃ ἡ ἀμαρτία διεδιδρῶσκει τὴν ψυχὴν ἡμῶν, τίνι τρόπῳ ἐνεργεῖ καθ' ἡμῶν, καὶ μέχρι τίνος σημείου ἄγει ἡμᾶς.

Διάγομεν ζωὴν ὕλικήν, καὶ ἡ συνειδήσις ἡμῶν ἐρχεται νὰ ταράσσῃ τὴν ψυχὴν ἡμῶν. Μὴ ἀποφύγωμεν τὴν ταρά-χην ταύτην. Ἀς προσέξωμεν εἰς τὴν φωνὴν ταύτην, καὶ θ' ἀκούωμεν αὐτὴν ν' ἀποκαλύπτῃ εἰς ἡμᾶς σαφῶς πᾶν ὃ, τι ἡ πόρῳσις δὲν ἐπιτρέπει εἰς ἡμᾶς νὰ διακρινώμεν, τὴν ἀμε-τρον ἀσωτίαν, τὰς ἀνηθίκους διασκεδάσεις, καὶ τὰ μίστη τὰ δέθρια, τὰς διεσθαρμένους συναναστροφάς, τὰς ἡδονὰς τὰς κοσμικὰς, τὴν λήθην τῶν ὑψίστων πνευματικῶν συμφερόν-των, τὰ πάθη τὰ ψυχικά. Ἡ συνειδήσις ἡμῶν, δὲν περιο-ρίζεται μόνον εἰς τὸ νὰ κατακρίνῃ τὴν ἀδιαφορίαν ἡμῶν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐρχομένη εἰς λεπτομερείας ἀποδοκιμάζει μετὰ δυνάμει τὴν ἀπομάκρυνσιν ἡμῶν ἀπὸ τῶν ναῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀσε-βειαν ἡμῶν πρὸς αὐτούς, τὴν ἀποφυγὴν ἐκ μέρους ἡμῶν τῶν ἱερῶν μυστηρίων τῆς ἐξομολογήσεως καὶ θείας εὐχαρι-στίας, τὴν ἀπροσεξίαν ἡμῶν εἰς λόγους καὶ σκέψεις, τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ πνεύματος, τῆς καρδίας, τοῦ ὅλου ἐγὼ ἡμῶν εἰς τὰς ἀπολαύσεις τὰς φυσικάς. Συνειδήσις ἀγνή καὶ καθαρὰ εἶναι ἡ μεγίστη εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ πρό-δρομος τῆς εὐδαιμονίας ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ. Ἐξασφαλίζει εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαράν. Ὁ ἔχων τὴν συνειδήσιν ἡρεμον, οὐδένα φοβεῖται, πρὸ οὐδενὸς δειλιᾷ, φεύγει τὸ ψεῦδος, θέλει τὴν ἀλήθειαν ἐν παντὶ καὶ πρὸ παντός. Ἡ συνειδήσις εἶναι τὸ φῶς τῆς ψυχῆς, ὡς ὁ ὀφθαλ-μὸς εἶναι τὸ φῶς τοῦ σώματος. Ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς εἶναι κα-θαρός τότε καὶ τὸ σῶμα θὰ εἶναι φωτεινόν, ἐὰν τοῦναντίον, τότε καὶ τὸ σῶμα διατελεῖ ἐν τῷ σκότει. Ἐὰν λοιπὸν ἡ συνειδήσις δὲν εἶναι καθαρὰ καὶ δὲν ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν νὰ φωτίσῃ τὴν ψυχὴν, ἡ ψυχὴ διατελεῖ ἐν τῷ σκό-τει. Ὅφειλε λοιπὸν ὁ Χριστιανὸς νὰ διατηρῇ τὴν συνειδή-αὐτοῦ ἐντελῶς ἀμύγη, ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἐκείνων τὰ ὅποια δύναται νὰ καταστρέψῃ τὴν καθαρότητα, καὶ

ἐπομένως τὴν διαύγειαν αὐτῆς. Καὶ τὴν συνειδήσιν οὐδὲν ἔτερον ἐπισκιάζει καὶ σκοτίζει, ὅσον ἡ ἀμαρτία καὶ δὴ ἡ ἔξις τῆς ἀμαρτίας. Φωνάζει ἐν ἀρχῇ τῆς ἀμαρτίας ἡ συνεί-δησις, ἀλλὰ παύει νὰ ὁμιλᾷ ὅταν αἱ πράξεις φωναὶ αὐτῆς δὲν εἰσακουσθῶσι, καὶ ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὴν ἀμαρτίαν ἐξουδετε-ρώσῃ τὴν ἐπιμονὴν τῆς συνειδήσεως εἰς τὴν ὑπόδειξιν τοῦ καθήκοντος.

Ἐχε ἡρεμον τὴν συνειδήσιν σου, Χριστιανέ, ἐκτελὼν πιστῶς τὸ καθήκον σου. Ὡς ἡ Σαμαρεῖτις ὡμολόγησε πρὸ τοῦ Σωτῆρος τὸ ἀμάρτημα αὐτῆς, οὕτω καὶ Σὺ ὁμολογεῖς εἰς τὴν συνειδήσιν σου, ἥτις σὲ ἐλέγχει, ὅτι ἡμαρτες, καὶ συμμορφώθητι πρὸς τὴν σωστικὴν φωνὴν αὐτῆς. Ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ καλοῦσα σε πάν-τοτε εἰς τὴν τήρησιν τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ. Ὑπάκουσον εἰς αὐτὴν καὶ θὰ σωθῇς.

ΕΚ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΩΝ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ

Ἡμῖν παιδίον καὶ ἐνθυμοῦμαι καλῶς πῶς καθήμενος πλησίον ἀνδρῶν παλαιμάχων ἠκροῶμην προσεκτικῶς ὅσα διηγοῦντο περὶ τῶν παθημάτων καὶ κατορθωμάτων αὐτῶν κατὰ τὸν μέγαν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα καὶ πρὸ αὐτοῦ. Πάμπολλα ὀνόματα, φοβερά ἢ ἐνδοξά, διαφόρων τοποθεσιῶν, καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα, φρίκην ἐμποιοῦντα, θρησκῶν Τούρκων ἐνετυπώθησαν ἐκτοτε εἰς τὴν ψυχὴν μου, καὶ μεγάλη ἐγεν-νήθη εἰς ἐμὲ ἔκτοτε ἐπιθυμία νὰ ἴδω ποτὲ τὰς πεδιάδας, τὰς φάραγγας, τοὺς κρημνοὺς, τὰς τρύπας ἐκείνας, εἰς τὰς ὁποίας ἐτελέσθησαν τοσοῦτον μεγάλα θυσία, φοβερά συμ-φοραὶ, αἰχμαλωσίαι, ἐνέδραι καὶ δολοφονίαι, ἡ τοσαῦται μάχαι ἐκ τοῦ συστάδην καὶ νίκαι. Ἐνόμιζον ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ ἄψυχα δένδρα καὶ οἱ λίθοι θὰ μοι ἐδείκνυσαν καὶ θὰ μοι ἐμαρτύρουν τὰ παθήματα τῶν Χριστιανῶν.

Ἐγὼ νεανίσκος καὶ ἰδοὺ ἐπέρχεται ἡ μεγάλη ἐπανά-στασις τοῦ 1866—9 καὶ τότε περιφερόμενος εἶδον καὶ ἐγνώ-ρισκα ἐκ τοῦ σύγγενος τοῦ ἀφώνους τούτους μάρτυρας τοσοῦ-των καὶ τοιούτων γεγονότων. Πᾶσα πεδιάς, πᾶν ὄρος, πᾶς λίθος, πᾶς λόφος, πᾶν δάσος, πᾶσα γωνία εἶχε καὶ τὴν αἰματόδρομον ἱστορίαν τῆς. Ἐδῶ, ἔλεγον, εἶναι ἡ Κάννεβα, ὅπου ἐτρέφοντο τοὺς ἐχθροὺς εἰς φυγὴν καὶ ἐδῶ ἀπὸ κάτω κείνται ὅσους ἐφρονέσασκεν· ἐδῶ εἶναι ὁ Κρουσῶνας, ὅπου ἐκάσασκεν τοὺς Τούρκους ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου εἶχον καταφυγεῖν ἐδῶ εἶναι τὰ Χάλαρα ὅπου ἐκτυπήσαμεν τὸν νι-κητὴν τοῦ Φραγκοκαστέλλου· ἀλλὰ καὶ ἐδῶ εἶναι τὸ Φραγ-κοκάστέλλον, ὅπου ἐτελέσθη ἡ τρομερὰ ἐκτόμωσις τοῦ γε-νηαίου Χατζὶ Μιχαῆλ, ἐδῶ εἶναι ὁ ἀπαίσσιος Κακαριώτης, ἐδῶ ὁ Ἅγιος Μύρωνας, ἐδῶ τὸ ὀνομαστόν Ἀρκαδί, ἐδῶ ὁ Βρύσινας, ἐδῶ ὁ Βαφές κλπ. Οὕτως εἶδον καὶ ἔμαθον κατὰ μικρὸν ὅτι ἀληθῶς πᾶσα σπιθαμὴ γῆς συνδέεται μετὰ τὸν-θῶμα ἢ πάθημα, ὅτι πᾶσα ἐποτίσθη μετὰ αἵμα μαρτύρων ἢ τυράννων καὶ πᾶσα κρύπτει ὅσα ἀγῶνα ἢ κακούργων. Καὶ τὰ μαθήματα ταῦτα, ὅσα ἐξ αὐτοφίας καὶ ἐξ ἀκράσεως οὐ-τως ἔμαθον ἐγὼ καὶ οἱ σύγχρονοί μου, ἐγέννησαν ἐν τῇ ψυχῇ πάντων ἡμῶν αἶσθημα πικρίας καὶ ἀδιαλλάκτου μίσους κατὰ τῶν ξένων, οἱ ὅποιοι οὕτως ἀπανθρώπως ἐπέβησαν τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν, αἶσθημα τρομερᾶς ἐκδικήσεως τῶν γενομένων εἰς αὐτοὺς ἀδικημάτων, ἐγέννησαν καὶ κατὰ μικρὸν κατέστησαν μόνιμον, ἀμετάτρεπτον τὴν ἰδέαν, ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰχομεν χρέος νὰ ἀναλάβωμεν τὸν ἀγῶνα καὶ ἐκδιώξω-μεν τοὺς τυράννους, ὅτι δὲν ἔπρεπεν ἡ νεώτερά ἡμῶν γενεὰ νὰ μείνῃ ὀπίσω ἀπὸ τὰς παλαιότερας, δὲν ἔπρεπε νὰ δει-χθῇ κατωτέρα, ἀλλ' εἰ δυνατόν, καὶ προθυμότερα καὶ τολμηροτέρα. Περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ἐχθροῦ οὐδεὶς ἡμῶν ἠθέλε νὰ ἐξετάσῃ, καθὼς οὐδὲ περὶ τῆς πιθανῆς ἐπιτυχίας

ἢ ἀπιτυχίας τοῦ ἔργου· ταῦτα δὲν ἐφαίνοντο εἰς τὴν γενεὰν ἡμῶν ζητήματα ἀξία σκέψεως καὶ λύσεως, μᾶς ἐφαίνοντο ἀδιόφορα. Μᾶς ἦρκε νὰ μὴ φανῶμεν κατώτεροι τῶν προγε-νεστέρων, νὰ δοκιμάσωμεν κατὰ δύναμιν ἵνα τιμωρήσωμεν καὶ ἐκδικηθῶμεν διὰ τὰ ἀδικήματα.

Ἐκτοτε παρήλθον ἔτη πολλά, ἐχρειάσθη ἡ γενεὰ ἡμῶν νὰ ἀναλάβῃ καὶ μάλιστα ἐπανειλημμένως τὸν μέγαν ἀγῶνα, ἐπῆλθον τὰ γεγονότα, τὰ ὅποια πάντες σήμερον βλέπομεν, καὶ ἐγὼ τώρα ἐν καθεστηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἐπισκέπτομαι τοὺς ἡγιασμένους τούτους τόπους καὶ συγκεκινημένους ἀναπολῶ μετὰ τῶν φρικτῶν παθημάτων τὰς παλαιὰς τῶν προδου-τέρων διηγήσεις καὶ ἀνευρίσκω ὅτι οἱ πολυπαθεῖς ἐκεῖνοι πρεσβῦται δι' αὐτῶν ἀκριδῶς τῶν διηγήσεων, ὡς διὰ μικρῶν ἐναυσμάτων, ἦναπτον ἐκάστοτε εἰς τὰς εὐφλέκτους ψυχὰς τῶν νεωτέρων τὴν πυρκαϊὰν τῆς ἐκδικήσεως, τῆς ἀνδρικής φιλοτιμίας, τῆς πολεμικῆς ἀμίλλης, ὅτι αὐταὶ ἀπὸ αἰώνων ἦδη ἀπετέλεσαν τὰς πολεμικὰς παραδόσεις τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ἐνεκα τῶν ὁποίων οὐτε πρὸς τοὺς πανούργους Ἑνε-τούς οὐτε πρὸς τοὺς θηριώδεις Τούρκους συνεφιλιώθημεν ποτέ, καὶ ἐνεκα τῶν ὁποίων οὐδεμία ποτὲ κατὰκτῆσις ἐδυ-νήθη νὰ ριζωθῇ ἀσφαλῶς ἐν Κρήτῃ.

Εὐλογημένη ἔστω ἡ μνήμη σας, πολυπαθεῖς πατέρες καὶ πρόγονοι, διότι, ἂν καὶ τοσάκις ἀπετύχετε εἰς τὸ μέγα καὶ ἐπικίνδυνον ἔργον, δὲν ἀπεβάλετε ποτὲ τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ θάρρος, δὲν κατεπλάγητε ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων ἀποτυ-χιῶν καὶ δὲν ἐσιγήσατε, ἀλλὰ μετὰ πίστewς ἀκραδάντου ἐμένεστε πιστοὶ εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα σας, καὶ ἐλπίζοντες πάντοτε εἰς τὸν Θεὸν τοῦ δικαίου παρεδίδετε εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν διηγήσεών σας ἀκραίαν τὴν ἐλπίδα καὶ λαμπρὸν τὸ παράδειγμά σας· αἱ μεγάλα καὶ ἀνδρικά ψυ-χαὶ σας ἡμποροῦν τώρα νὰ χαίρουν καὶ νὰ ἡσυχάσουν· βλέ-πετε ὅτι ἐφυλάξαμεν πιστῶς τὴν φοβερὰν ἐντολήν σας, ἡκο-λουθήσαμεν τὸν δρόμον σας καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Παν-τοδυνάμου ἐπετύχομεν ἐκεῖνο, διὰ τὸ ὅποιον σεῖς ἐκοπιά-σατε, κατεδιώχθητε ἐπεινάσατε, ἐγυμνητεύθητε, ἐπλη-γώθητε, ἐφρονέθητε, ἡχμαλωτίσθητε, ἐστενάξατε, ἐκλαύ-σατε, ἐθρήνησατε. Ἐπετύχομεν τὴν ἐκδιώξιν τῶν τυράννων. Τάχιστα δὲ θὰ ἴδωμεν, εἰμεθα βέβαιοι περὶ τούτου, κυματί-ζουσαν τὴν κυανόλευκον ἐπὶ τῶν ἐπαλξεων τῶν Κρητικῶν πόλεων, τὸ ἐπιστέγασμα καὶ τὸν στέφανον τοσοῦτων ἀγῶνων.

ΕΚΑΤΟΝ ΕΤΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΠΤΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ

1804—1904

ΣΑΜΟΓΗΛΑ

Μεσα εἰς τὴν ἀκανθόσπαρτον πεδιάδα, τὴν χέρσον, τὴν ὁποίαν ἐγκατέλιπεν ἡ χεὶρ ἡ εὐλογημένη τοῦ γεωργοῦ, ὅπου σχίζονται τὰ ἐνδύματα ὑπὸ ἀκανθῶν καὶ δι' αἵματος γραίνονται τοῦ διαδάτου αἱ κημέραι, κάπου ἡμέρου φυτοῦ χαρίεν ὑφάσθαι εὐσμον ἄνθος, κόσμος διὰ τὴν χρυσόπλο-καμον κεφαλὴν κόρης.

Καὶ ὑπὸ τοὺς Τούρκους—θηρία ἐσχάτης ὀμότητος καὶ κτηνωδίας—μέσα εἰς τὴν ἀκανθόσπαρτον τῆς διοικήσεως τῶν πεδιάδων, τὴν ὁποίαν ταπεινωθεὶς ἀνεγκάτελιπε σχεδὸν ἡ συνειδήσις ἡμῶν ἡ ἐθνικὴ, ἐφύσησαν εὐοσμίας πληροῦντα τὸν αἰθέρα, φυτὰ εὐανθῆ, κόσμος εἰς τὸ μέτωπον βασιλείας, χαρμύσσους τοῦ ἱερέως χαιρετισμὸς κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως.

Μυρρίνης στέφανος μετὰ γυρᾶ τῆς ἀνθῆς, τιμῆς στεφα-νος καὶ ὑπερηφανίας ἐθνικῆς μετ' ἄλλων ἐγένετο, Σοῦλι! Πολεμικὴν ἀρετὴν καὶ ἀδαμάντινον φρόνημα ἐνεδύθη, ὅτε κατὰρα δουλείας ἐβάρυνε τὸ γένος ἡμῶν τὸ δύστηνον. Τὸν βραχὺν ἀλλ' ὑπὸ φωτὸς δόξης ἀνεσπέρου ἀγλαΐζομενον βίον σου, τίς νὰ διηγηθῇ ἤθελε τολμήσῃ; Ὁ Ἀλῆ-πα-ς

εσσι, ὁ Τεπελενλής, ὁ κατακτητὴς τῆς Ἡπείρου, ὁ κυλίσας πρὸ αὐτοῦ οὐτιδανούς τῆς Ἀρβανιτίας τοὺς Πασάδες, ὁ κατὰ τοῦ Σουλτάνου τέλος εὐτολμος καὶ εὐελπὶς ἐξαναστάς, εἶδε τοὺς αὐθάδεις Ἀλβανούς αὐτοῦ δειλοὺς ἐκ τρόμου ἀπὸ τῶν βράχων σου κρημνιζομένους, διὰ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὴν σπάθην τὴν σουλιωτικὴν.

Ἄλλ' ἂν ὠνομάσθῃ λέων (ἀσλάν), τῆς ἡγεμονικῆς μηλωτῆς αὐτοῦ μόνον τὸ φαινόμενον, τὴν τραχηλιάν, κατεσκεύασεν ἐκ τοῦ δέρματος τοῦ γενναιοτάτου τῶν θηρίων, τὸ δ' ἔσω ἐξ ἀλώπεκος ὅλον φιλοκερδοῦς. Ἄν λοιπὸν οἱ Σουλιῶται ὅλοι «μικροὶ καὶ μεγάλοι», ἀπτόητοι πρὸ τῶν ἀπειλῶν ἢ τῶν δωρημάτων τοῦ Ἀλῆ, ρακένδυτα πειναλέα σκέλεθρα, μάχονται κατ' αὐτοῦ, ἄλλους ὁ πανοῦργος αἵλουρος ἐξαῦρε τρόπους ἀφανισμοῦ τῆς ἀδαμάστου συμπολιτείας.

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, φυτὸν ἐφήμερον, εἰς ἣν δὲν ἐνεφύσῃ τὴν ἀληθῆ ζωὴν ἢ πνοὴν ἢ ζεῖδωρος τῆς φιλοσοφίας, πῶς πλασμένη εἶσαι; Ἐδῶ αἰθὴρ σαπφειρίνος ὑπὸ αἰγλῆς καταλαμπόμενος γενναιοτάτων ἀρετῶν καὶ ἄμα ἐξ ἀφορμῶν μικροχαρῶν πάθη ἀγενῆ εἰς σκοτεινὴν κορυφούμενα θύελλαν. Τὴν ἀδαμαντίνην ψυχὴν τοῦ Σουλιώτου σπῆλος ἥσχυε κακός, τοῦ ἐγωισμοῦ θυγάτηρ ἢ Ἔρις, τὴν κόμην ἄλουτος, αὐχμηρὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰζῆρος, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα ἐτυγνούς, ρακῶδες τὸ ἐνδύμα καὶ ρυπαρόν, ὄνυχας ὀξεῖς ἀκαθάρτους, τοὺς πόδας μέχρι γονάτων ἐκ δυσώδους πηλοῦ.

Ἐν ταῖς πολιτείαις ἡ ὁμόνοια εἶναι, ὅπως εἰς τὸ σῶμα πάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ ἡ ἰσορροπία συντήρησις, ἡ μακαρία ὑγίεια, γλυκεῖα καὶ ἄμα σφύζουσα, ὡς τῶν οὐρανίων κόσμων ἡ ἡρεμία ἀρμονία. Ἡ διχόνοια κράτη ἐξανιστά· οὕτω τὰς ἐν τῷ οὐρανῷ κινουμένας σφαίρας κατ' ἀλλήλων ρίπτουσα εἰς σωρὸν χαώδη ἀμορφον μέσα εἰς τὸ ἀπειρον ἤθελε βάλῃ, καὶ πάταγος ἀγρίων ἀνέμων καὶ βροντῶν κεραυνοφόρων θὰ ἤκούετο ἐντὶ τῆς θείας μουσικῆς, ἣν οἱ σοφοὶ ἀκούουσι κινουμένου τοῦ σύμπαντος.

Τὸν φλέγοντα δαυλὸν τοῦ εἰς τὸ Σοῦλι ὁ κακὸς δαίμων ἐρρίψεν. Αἱ ἀνάγκαι, τῆς ἀνθρωπίνης, ἀδυναμίας ἀμείλικτοι σκοτεινοὶ πρόσωποι ἐρίνυες, ἡ πείνα μάλιστα, φθίσις βραδέως ἀλλ' ἀσφαλῶς καὶ τὰ σιδηρόδετα κατὰτρώγουσα σώματα, κατατάχει αὐτούς. Ὁ βεζύρης Ἀλῆς ὁ πόσον συμπονεῖ αὐτούς. Οὕτω θρηνεῖ, ὡς ἐγκαταλελειμμένον νήπιον, ὁ κροκόδειλος παρὰ τοῦ ποταμοῦ τὴν ὄχθην. Ὁ εὐαίσθητος προσεγγίζει διαβάτης. Τὸ θηρίον τότε μὲ ὀφθαλμοὺς αἰματοβαφεῖς ἰλιγγον προξενῶν θέλγει τὸ θῆραμά του. Τὸ τερατῶδες στόμα του φλόγας πόθου ἐκπέμπει καὶ οἱ λευκοὶ ὀδόντες του μάχαιραι χαλύβδιναι ἑτοιμαὶ εἶναι εἰς σπαράγματα. Οἱ κώδωνες ἐσημάναν τὴν ὑστάτην ὥραν τοῦ Σουλίου θ' ἀποθάνῃ· ἀλλὰ θὰ κηρύξῃ ἀθάνατα τὰ δόγματα τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς· οὐ γὰρ εὐγενὴς πρέπει ἢ καλῶς νὰ ζῇ ἢ καλῶς νὰ ἀποθνήσκῃ. Ἐκεῖ εἶναι ὁ ταῦτα ὑπομνηστικὸν μέγας κήρυξ, ὁ σωτὴρ ἄγγελος, ἡ Τελευταία Κρίσις, ὁ Σαμουήλ.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος τίς εἶναι μὲ τὸ τραχὺ τοῦ ἀσκητοῦ ράσον καὶ τὴν λοιπὴν πενιχρὰν περιβολήν, μὲ τὸ ὑψηλόν, ἰσχνόν, ἀλλὰ σιδηρότευκτον σῶμα, μὲ τὴν πυκνὴν καὶ μακρὰν κόμην καὶ τὸν βαθὺν λευκόψαρον πώγωνα, ὁ τὸ πρόσωπον ἔχων ἡλιοκαῆς, ὑψηλὸν τὸ μέτωπον, περίσμενον καὶ ἄμα γαληναῖαν τὴν ὄψιν; Τὴν βακτηρίαν ἔχων εἰς τὴν δεξιάν τοῦ ἀποστόλου τῆς ιδέας καὶ εἰς τὴν ἄλλην τοῦ μάρτυρος τὸν σιδηροῦν σταυρόν, ἀναβαίνει μὲ κοῦφον βῆμα, ὡς ἐλάτῃ εὐθυτενῆς, πρὸς τὸ Σοῦλι. Οἱ γηραιοὶ πολεμισταί, οἱ ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῶν τραυμάτων ἀπόμαχοι, οἱ ἄνδρες οἱ ἐν ἀκμῇ καὶ ἡ σεμνὴ νεότης, καὶ αὐτοὶ πατριῶν οἱ ἀρχηγοὶ προεξανίστανται πρὸ τοῦ πνώχου καλογήρου.

Μὴ φέρῃ τὴν εἰρήνην πρὸς τοὺς Σουλιώτας παρὰ τοῦ Τεπελενλή; μὴ κομίζῃ ἐφόδια εἰς τοὺς πενομένους, εἰς τοὺς λιμοκτονουμένους τροφάς; Κενὸς τοιοῦ-

των χαρίτων ἀνῆλθεν εἰς τῆς Γούρας τὸ ὀροπέδιον· ἀλλ' ἡ ἰσχυρὰ ὡς χαλκῆς σάλπιγξ ἀλλὰ καὶ πραεῖα, ὡς μητὴρ, φωνὴ τοῦ καὶ τὰ χεῖλη αὐτοῦ τὰ εὐπλαστὰ ὡς τῆς παρθένου ἐθέλον καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ὀψέως τοῦ κατέπλησσε τὸν ἀγέρωχον λαόν, ὅστις κατεφρόνει τῆς δυνάμεως τοῦ Ἀλῆ καὶ ὡς ἴσος πρὸς ἴσους προσεφέρετο πρὸς τοὺς βέηδες καὶ τοὺς πασάδες τῆς Ἡπείρου. Ἐπάνω εἰς τὸν γιγαντιαῖον βράχον τοῦ ὁποίου αἱ ρίζαι θεμελιούνται εἰς τὰ σπλάχνα τῆς γῆς καὶ ἡ κορυφὴ ὑπερνέφελος ὑψοῦται, ἐν μέσῳ ὁμίλου αἰγυπῶν τιμῆς καὶ καρτερίας προσέρχεται ἐν ἀρχῇ τῶν πρὸς τὸν Ἀλῆ σουλιωτικῶν ἀγώνων ὁ ἀετός οὗτος μὲ τὸ βλέμμα τοῦ τὸ βασιλεῖον σεβασμὸν ἐπιβάλλον.

Καὶ ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ παρήγορος εἰς τοὺς σπαρταμένους ὑπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ ἐκ τῶν τραυμάτων ψυχωραγοῦντας, πρὸς τοὺς ὑπ' ὀργῆς παραφερομένους μελιχόμειδος. Τοὺς παρκατάτας τοῦ πρὸς τὸν Θεὸν τῶν χριστιανῶν καὶ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος διὰ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς κατάρτας τοῦ γένους ἀπειλῶν, τοὺς ἀποθαρρυνομένους ὡς ποτε οἱ προφῆται διὰ λόγων ὑψηλῶν καὶ γενναίων ἐνεφύχωνεν.

Ἐν τῇ νέᾳ λοιπὸν ταύτῃ Σπέρτῃ, ἔνθα, ὅπως ἐν ἐκείνῃ βουλευμάτα γερόντων καὶ νέων ἀνδρῶν ἡρίστευον αἰχμητῶν, σύνθρονος ἐκάθισεν μετὰ τῶν φρονιμοτάτων τοῦ Τετραχωρίου ἀνδρῶν, ὡς σορὸς σύμβουλος, τετιμημένος καὶ σεπτός· καὶ μὲ ἀνθὴ πολεμικῆς ἀρετῆς οἱ Σουλιῶται πολεμισταὶ οἱ ὑπεροπτικὰ ἔρραναν τὴν κεφαλὴν τοῦ ξένου, τοῦ Σαμουήλ.

ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Μία γνώμη κατ' ἰδομένη

Ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀληθὴς ἀνεξαρτησία αὐτοῦ κυρίως ἐκ τῆς γεωπορίας πηγάζουσι, πᾶς δὲ λαὸς, κατέχων γαίας καλλιεργησίμους καὶ ἀμελῶν τὴν καλλιεργεῖαν αὐτῶν λέγεται καὶ εἶναι ἀνατιμήτως λαὸς ἄγριος.

Θεοδ. Ὁρφανίδης.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

Δωρεαὶ ὑπὲρ τῶν Πατριῶν

Ἡ Ἑλληνικὴ Σκοπευτικὴ ἑταιρεία, ἐψήφισεν ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως τῶν Πατριῶν ἐτησίαν χορηγίαν ἐκ δρ. 100.

Ἡ Δι. Δεσμωτικὴ ἐψήφισεν ὑπὲρ τῆς ἑταιρείας πιστώσιν ἐκ δρ. 50.

Ἡ Δι. Ζακυνθίων πιστώσιν ἐκ δρ. 100.

Ἡ Δι. Ὀπιταίων πιστώσιν ἐκ δρ. 20.

Ἡ Δι. Μεσογαίων πιστώσιν ἐκ δρ. 10.

Ἡ Δι. Ἀρτεμισίων πιστώσιν ἐκ δρ. 10.

Ἡ Δι. Καλλιαγκάκης ἀπέστειλε δωρεάν ἐκ δρ. 2.

ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Α. Δ. Τρ. ἱ. κ. α. λ. α. Καὶ αἱ ἐξ ἀγαθῆς πρωτοβουλίας πενιχρότεροι ἔρανοι καὶ ἡ ἀποστολὴ ἔστω καὶ μίας δραχμῆς εἶναι εἰς αὐτοὺς εὐπρόσδεκτοι ὡς βλῆκεν ἀλλὰ καὶ ἡθικὴ τοῦ ἔργου ἀρωγὴ. Πράγματι οἱ νομιζέτε καλύτερον. Ε. Σ. Π. Κυπ. α. ρ. σ. σ. τ. α. ν. Ἐδοξαστέον ὅτι ἐψήφισεν ἀλλ' οὐκ καὶ οἱ ἐλήφθη. Δυστυχῶς οἱ ἀρμόδιοι ἠρκεσθῆσαν μόνον εἰς τὴν ψήφισιν. Δὲν εἶναι ἔργον ἡμῶν τὸ διώκειν ἀρετὴν, ἀλλὰ τὸ δέχεσθαι συναγωγὰς. — Μ. Μ. Μ. ὁ λ. ο. ρ. κ. Ν. Τα ἱ. γ. α. ν. ο. ν. Κ. Β. Σ. Β. ο. υ. κ. ο. υ. ρ. ἔ. σ. τ. ο. ν. Ἐ. Φ. Β. ρ. ο. ν. δ. ἱ. σ. τ. ο. ν. Χ. Ν. Σ. φ. ἄ. ε. Μ. Α. Τ. Ἀ. σ. σ. ο. α. ν. Ἐστάλησαν. Ε. Π. Μ. α. σ. α. λ. ἱ. α. ν. Κατ' ἀρχὴν ληφθεὶσαν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τὰ ἀρθρὰ δημοσιεύονται ἀνωμύμως. Σημειώσατε περὶ τίνος πρόκειται καὶ ἂν ὁ γράφων θέλει θὰ σὰς εἰπῶμεν τὸ ὄνομα τοῦ. Κ. Ν. Τ. Ἐν τ. α. ὑ. θ. α. Συνιστώμεν ὅτι νὰ τῷ ἀντιτάξῃτε τὸ παραδειγμα τῶν δὲ δημοτῶν μας ὅστις λαμβάνων 10 φύλλα διὰ τὰ 14 χωρία τοῦ δήμου του, κατὰρθον διὰ τῶν συστάσεων καὶ τῆς ἀξιωματικῆς ἐπιβολῆς του, ὅχι μόνον ν' ἀναγινώσκειται τὰ Πάτρι' α. εἰς ἀπαντα, ἀποστελλόμενα μετὰ τὴν δημοσίαν ἀνάγνωσιν καὶ ἀναπτύξῃ ἀπὸ τοῦ ἐνός χωρίου εἰς τὸ ἄλλο, ἀλλὰ καὶ νὰ φυλλάσσονται κακόπιν. Τὸν Δῆμαρχον τοῦτον, ἐφωδιασμένον ἤδη μὲ διπλὰ φύλλα καὶ σώματα, μετὰ πολλῆς δὲ χαρᾶς θὰ τὸν ἐβλέπομεν ἐκτείνοντα τὴν εὐσεργικὴν του ἐπιρροὴν εἰς πολὺ εὐρύτερον ἐνεργείας κύκλον.